

e-ISSN: 2459-0185

ISSN: 2548-091X

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/turktarars>

TTAD

TÜRK TARİHİ ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

Yıl 9, Sayı 1, Haziran 2024

Journal of Turkish History Researches

Volume 9, Issue 1, June 2024

Ordu

2024

Türk Tarihi Araştırmaları Dergisi, uluslararası hakemli bir dergidir. Yılda iki kez, Aralık ve Haziran aylarında yayımlanır. Derginin elektronik versiyonuna <https://dergipark.org.tr/tr/pub/turktarars> adresinden erişilebilir. Dergiye gönderilen makaleler, intihal olaylarının tespiti ve engellenmesi amacıyla intihal tespit programı ile denetlenmektedir.

Journal of Turkish History Researches is a peer-reviewed bi-annual international academic journal, published in December and June. Also a special issue will be published every year. The electronic version of the journal can be read at <https://dergipark.org.tr/tr/pub/turktarars> Author guidelines and editorial policies on submission of manuscripts can be found on the same website. Journal of Turkish History Researches is using plagiarism detection software in order to detect and prevent plagiarism.

Yıl 9, Sayı 1, Haziran 2024
Volume 9, Issue 1, June 2024

Türk Tarihi Araştırmaları Dergisi (TTAD)
Journal of Turkish History Researches

- ❖ **Sahibi ve Sorumlusu / Owner**
Fatih ÜNAL
- ❖ **Sorumlu Yazı İşleri Müdürü / Editor-in-Chief**
Fatih ÜNAL
- ❖ **Editörler / Editors**
Mehmet ALPARGU, Fatih ÜNAL, Murat ÖZKAN,
Zafer SEVER, Harun ARSLANTÜRK
- ❖ **E-Dergi Yöneticisi / E-Journal Director**
Murat ÖZKAN, Zafer SEVER
Harun ARSLANTÜRK

ISSN (Çevrimiçi) 2459-0185
ISSN (Basılı) 2548-091X

DERGİNİN TARANDIĐI İNDEKSLER / THE JOURNAL IS
INDEXED IN

Akademia Sosyal Bilimler İndeksi (Asos Index)

Scientific Indexing Services

Directory of Research Journals Indexing

ResearchBib - Academic Resource Index

Eurasian Scientific Journal Index

Citefactor

Advanced Science Index

İSAM (İslam Araştırmalar Merkezi)

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

- 1 İlhanlılarda Komutanlıktan Küregenliğe Emir Hüseyin
Derya COŞKUN
- 12 Kitan İmparatorluğu'nda Güçlü Bir Kadın İmparatoriçe:
Yintian
Sedat SAYIN-Murat SERDAR
- 22 Ortaçağda Bir Ticari Kriz: Bulgar Pazarı Sorunu (894-897)
Kaan AKAR
- 41 Yelü Chucai Seyahatnamesi Hakkında Notlar
Nazlı PAŞALI
- 52 Konferans Bildirisi: How The Turks Of Turkey Did Perceived
The Muslim Kazakhs Of Central Asia In The 20th Century?
Mehmet Akif ERDOĞRU
- 58 Çeviri: Kara Ölümün Altın Orda Üzerindeki Etkisi: Siyaset,
Ekonomi, Toplum Medeniyet
Umut YOLSEVER
- 77 Kitap Tanıtımı: Stalin'in Darağacında Bir Tatar Aydın
Portresi Muhammet Fatih Kerimi ve Ceditçilik Hareketi
Kevser SEVEN

YAYIN KURULU

Prof. Dr. Abdullah Gündođdu, Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Abdulvahap Kara, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet Kanlıdere, Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet Taşayıl, Yeditepe Üniversitesi
Prof. Dr. Alfina Sibgatullina, Rusya Bilimler Akademisi
Prof. Dr. Darkhan Kydyrali, Uluslararası Türk Akademisi / Kazakistan
Prof. Dr. Döölötbek Saparaliev, Kırgız-Türk Manas Üniversitesi/ Kırgızistan
Prof. Dr. Ergin Ayan, Ordu Üniversitesi
Prof. Dr. İlhan Ekinci, Ordu Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Alpargu, Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Mualla Uydu Yücel, İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Saadettin Yağmur Gömeç, Ankara Üniversitesi

DANIŐMA KURULU

Prof. Dr. Ali Merthan Dündar, Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Altay Tayfun Özcan, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi
Prof. Dr. Haldun Eroğlu, Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Halil Bal, İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Hava Selçuk, Erciyes Üniversitesi
Prof. Dr. Hayrunnisa Alan, İstanbul Medeniyet Üniversitesi
Prof. Dr. İbrahim Telliogđlu, Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Prof. Dr. İlhami Durmuş, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Prof. Dr. İlyas Kemalođlu, Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Kemal Özcan, Necmettin Erbakan Üniversitesi
Prof. Dr. Konuralp Ercilasun, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Şahingöz, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Tezcan, Uludağ Üniversitesi
Prof. Dr. Minehanım Nuriyeva Tekleli, Azerbaycan
Prof. Dr. Muhammet Beşir Aşan, Fırat Üniversitesi
Prof. Dr. Musa Şamil Yüksel, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa Daş, Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof. Dr. Neslihan Durak, İnönü Üniversitesi
Prof. Dr. Nesrin Sariahmetođlu, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi
Prof. Dr. Nuri Yavuz, Artvin Çoruh Üniversitesi
Prof. Dr. Okan Yeşilot, Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Olcabay Karatayev, Kastamonu Üniversitesi
Prof. Dr. Orhan Doğan, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Prof. Dr. Osman Yorulmaz, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi
Prof. Dr. Remzi Kılıç, Erciyes Üniversitesi
Prof. Dr. Tilla Deniz Baykuzu, Trakya Üniversitesi
Prof. Dr. Üçler Bulduk, Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Yücel Öztürk, Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. B. Tümen Somuncuoğlu, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Doç. Dr. Özgür Türker, Süleyman Demirel Üniversitesi
Doç. Serkan Acar, Ege Üniversitesi

DİL EDİTÖRLERİ

Doç. Dr. Hakan Güngör, Ordu Üniversitesi (İngilizce)
Dr. Öğr. Ü. Halim Kılıç, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi (İngilizce)
Dr. Öğr. Ü. Cumhuri Kaygusuz, Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi (Rusça)
Dr. Öğr. Ü. Başak Kuzakçı, Marmara Üniversitesi (Rusça-İngilizce)

SAYI HAKEMLERİ

Prof. Dr. Dinçer KOÇ, İstanbul Üniversitesi
Doç. Dr. Serkan ACAR, Ege Üniversitesi
Doç. Dr. Ahmet YILMAZ, Amasya Üniversitesi
Doç. Dr. Kubilay ATİK, Cambridge Üniversitesi
Doç. Dr. Fatma İNCE SANCAKLI, İnönü Üniversitesi
Doç. Dr. Tuğba Tonbuloğlu, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Başak KUZAKÇI, Marmara Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Kader ALTIN, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Yusuf AKBABA, Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Kaan AKAR, Erzurum Teknik Üniversitesi
Arş. Gör. Dr. Nebil KARADUMAN, Erciyes Üniversitesi

EDITORIAL BOARD

Prof. Dr. Abdullah Gündođdu, Ankara University
Prof. Dr. Abdulvahap Kara, Mimar Sinan Fine Arts University
Prof. Dr. Ahmet Kanlıdere, Marmara University
Prof. Dr. Ahmet Tařađıl, Yeditepe University
Prof. Dr. Alfina Sibgatullina, Russia Academy of Sciences
Prof. Dr. Darkhan Kydyrali, International Turkish Academy/ Kazakhstan
Prof. Dr. Döölötbek Saparaliev, Kyrgyz-Turk Manas University / Kyrgyzstan
Prof. Dr. Ergin Ayan, Ordu University
Prof. Dr. İlhan Ekinci, Ordu University
Prof. Dr. Mehmet Alpargu, Sakarya University
Prof. Dr. Mualla Uydu Yücel, Istanbul University
Prof. Dr. Saadettin Yağmur Gömeç, Ankara University

BOARD OF ADVISERS

Prof. Dr. Ali Merthan Dündar, Ankara University
Prof. Dr. Altay Tayfun Özcan, Kütahya Dumlupınar University
Prof. Dr. Haldun Eroğlu, Ankara University
Prof. Dr. Halil Bal, İstanbul University
Prof. Dr. Hava Selçuk, Erciyes University
Prof. Dr. Hayrunnisa Alan, İstanbul Civilization University
Prof. Dr. İbrahim Tellioglu, Ondokuz Mayıs University
Prof. Dr. İlhami Durmuş, Ankara Hacı Bayram Veli University
Prof. Dr. İlyas Kemaloglu, Marmara University
Prof. Dr. Kemal Özcan, Necmettin Erbakan University
Prof. Dr. Konuralp Ercilasun, Ankara Hacı Bayram Veli University
Prof. Dr. Mehmet Şahingöz, Gazi University
Prof. Dr. Mehmet Tezcan, Uludağ University
Prof. Dr. Minehanım Nuriyeva Tekleli, Azerbaijan
Prof. Dr. Muhammet Beşir Aşan, Fırat University
Prof. Dr. Musa Şamil Yüksel, Yıldırım Beyazıt University
Prof. Dr. Mustafa Daş, Dokuz Eylül University
Prof. Dr. Neslihan Durak, İnönü University
Prof. Dr. Nesrin Sarıahmetoğlu, Mimar Sinan Fine Arts University
Prof. Dr. Nuri Yavuz, Artvin Çoruh University
Prof. Dr. Okan Yeşilot, Marmara University
Prof. Dr. Olcabay Karatayev, Kastamonu University
Prof. Dr. Orhan Doğan, Kahramanmaraş Sütçü İmam University
Prof. Dr. Osman Yorulmaz, Mimar Sinan Fine Arts University
Prof. Dr. Remzi Kılıç, Erciyes University
Prof. Dr. Tilla Deniz Baykuzu, Trakya University
Prof. Dr. Üçler Bulduk, Ankara University
Prof. Dr. Yücel Öztürk, Sakarya University
Assoc. Prof. Dr. B. Tümen Somuncuoğlu, Ankara Hacı Bayram Veli University
Assoc. Prof. Dr. Özgür Türker, Süleyman Demirel University
Assoc. Prof. Dr. Serkan Acar, Ege University

LANGUAGE EDITORS

Assoc. Prof. Dr Hakan Güngör, Ordu University (Eng.)
Assist. Prof. Dr. Halim Kılıç, Ankara Hacı Bayram Veli University (Eng.)
Assist. Prof. Dr. Cumhuriyet Kaygusuz, Samsun Ondokuz Mayıs University (Rus.)
Assist. Prof. Dr. Başak Kuzakçı, Marmara University (Rus.-Eng.)

REVIEWERS FOR THE CURRENT ISSUE

Prof. Dr. Dinçer KOÇ, İstanbul University
Doç. Dr. Serkan ACAR, Ege University
Doç. Dr. Ahmet YILMAZ, Amasya University
Doç. Dr. Kubilay ATİK, Cambridge University
Doç. Dr. Fatma İNCE SANCAKLI, İnönü University
Doç. Dr. Tuğba Tonbuloğlu, Ankara Yıldırım Beyazıt University
Dr. Öğr. Üyesi Başak KUZAKÇI, Marmara University
Dr. Öğr. Üyesi Kader ALTIN, Erzincan Binali Yıldırım University
Dr. Öğr. Üyesi Yusuf AKBABA, Eskişehir Osman Gazi University
Dr. Öğr. Üyesi Kaan AKAR, Erzurum Technical University
Arş. Gör. Dr. Nebil KARADUMAN, Erciyes University

TAKDİM

Genel Türk Tarihi alanındaki süreli yayın eksikliğini gidermek maksadıyla yayınlamaya başladığımız Türk Tarihi Araştırmaları Dergisinin 9. yılına girmiş bulunuyoruz. Başlangıçta yayın ilkelerini tespit etmiş ve bu ilkelere riayet edeceğimize dair söz vermiş ve bir ölçüde de taahhütte bulunmuştuk. Bu sözümüzü yerine getirmenin mutluluğu içinde olduğumuzu özellikle belirtmek istiyoruz.

Alandaki çalışmacıların sayısının az olmasına rağmen bu yayın süresi içinde araştırmacılar dergimize büyük ilgi göstermişler, birçok araştırmacı gerçekleştirdiği yayın faaliyeti ile dergimize güç katmıştır. Kendilerine teşekkür ediyoruz. Dergimizin kuruluşunun üstünden çok uzun bir süre geçmemiş olmasına rağmen Türk Tarihi Araştırmaları Dergisi Genel Türk Tarihi çalışmalarının daha organize olması için planlanan ve çok sayıda katılımı gerçekleştiren, çeşitli kuruluşlarla iş birliği içinde “Genel Türk Tarihi Çalıştayı’nın” düzenleyicisi olarak önemli bir faaliyet göstermiş ve çalıştaylarda sunulan görüş ve düşüncelerin yer aldığı bildirilerin bir bölümünün yayınlanmasını da başarıyla gerçekleştirmiştir.

Bu dergide yayın yapan araştırmacıların emekleriyle birlikte dergideki yazıların hakemleri de gerçekten dikkatli ve sabırlı bir mesai içinde önemli katkılarda bulunmuşlardır. Onlara da gösterdikleri ilgi ve titiz çalışmaları için teşekkür ediyoruz.

Bu sayımızın hayırlı olmasını diliyor, saygılarımızı sunuyoruz.

Prof. Dr. Mehmet ALPARGU

INTRODUCTION

The Turkish History Research Journal, which started to publish in order to overcome the lack of journals in the field of General Turkish History, is celebrating its 9th year. The journal determined its principles before it went on publishing and it is our pleasure to announce that it has proved to comply with these principles.

Although there is a small number of researchers in the field, researchers showed great interest to the Turkish History Research Journal during this period of publication. As the board of the journal, we thank those who has contributed. Although it has not been a long time since the establishment of our journal, the Turkish History Research Journal has been an important organizer of the "General Turkish History Workshops" in collaboration with various organizations. The journal has also successfully published some of the papers containing the opinions and thoughts presented in the workshop.

Along with the efforts of the researchers publishing in this journal, the referees of the articles in the journal also made important contributions in a careful and patient work. We thank them for their interest and meticulous work.

We wish this volume to be beneficial and we offer our respect.

Prof. Dr. Mehmet ALPARGU

EDİTÖRLERDEN

Sevgili okuyucular,

Genel Türk Tarihi alanında dokuz yıldır yayın hayatına devam eden Türk Tarihi Araştırmaları Dergisi'nin bu sayısında 4 özgün makale, 1 konferans bildirisi, 1 çeviri ve 1 kitap tanıtımı yer almaktadır. Bu sayının ilk makalesi Derya Coşkun tarafından yazılan "İlhanlılarda Komutanlıktan Küregenliğe Emir Hüseyin" adlı çalışmadır. Yazar bu çalışmada Emir Hüseyin'in İlhanlılarda komutanlıktan küregenliğe hayatını ve Hanlar dönemi siyasi faaliyetlerini konu edinmektedir. Bir diğer çalışma Murat Serdar ve Sedat Sayın'ın "Kitan İmparatorluğu'nda Güçlü Bir Kadın: İmparatoriçe Yingtian" ismiyle kaleme aldıkları çalışmadır. Söz konusu çalışmada yazarlar Kitan imparatorluğunun siyasi tarihinden ve Kitan aristokrat kadınlarının devlet üzerindeki etkilerinden ve genel özelliklerinden bahsetmiştir. Ayrıca İmparatoriçe Yingtian'ın hayatı ve devlet yönetimi üzerine etkileri hakkında bilgi verilmiştir. Kaan Akar "Orta Çağ'da Bir Ticari Kriz: Bulgar Pazarı Sorunu (894-897)" isimli çalışmada Tuna Bulgar Devletinde yaşanan pazar sorunu ve akabinde gerçekleşen ticaret savaşını ele almıştır. Son araştırma makalemiz Nazlı Paşalı tarafından "Yelü Chucai Seyahatnamesi Hakkında Notlar" ismiyle yazılmıştır. Yazar bu çalışmada Cengiz Han'ın kâtabi olan Yelü Chucai'nin döneme ışık tutan notlarını değerlendirmektedir. Araştırma makalelerimiz ardından yayınlanan bir diğer çalışma Mehmet Akif Erdoğan tarafından hazırlanan konferans bildirisidir. Bu bildiri "How The Turks Of Turkey Did Perceived The Muslim Kazakhs Of Central Asia In The 20th Century?" başlığıyla yayınlanmıştır. Bildiride 20. Yüzyılda Türkiye Türkleri Orta Asya'daki Müslüman Kazaklarına bakış açısı değerlendirilmiştir. Umut Yolsever tarafından "The Impact of the Black Death on the Golden Horde: Politics Economy, Society, isimli makale "Kara Ölümün Altın Orda Üzerindeki Etkisi: Siyaset, Ekonomi, Toplum, Medeniyet" adıyla Türkçeye tercüme edilmiştir. Son çalışma ise Kevser Seven tarafından yapılan "Stalin'in Darağacında Bir Tatar Aydınının Portresi Muhammed Fatih Kerimi ve Ceditçilik Hareketi" adlı eserin kitap değerlendirmesidir. Türk Tarihi Araştırmaları Dergisi'nin bu sayının ortaya çıkmasında emek sarf eden ve değerli vakitlerini bize ayıran başta yazarlara, hakemlere, maddi manevi katkı sunan tüm dostlarımıza müteşekkirimiz. Editör Kurulu Adına

**Editör Kurulu Adına
Prof. Dr. Fatih ÜNAL**

FROM EDITORS

Dear readers,

This issue of the Journal of Turkish Historical Research, which has been published in the field of General Turkish History for nine years, includes 4 original articles, 1 conference paper, 1 translation and 1 book introduction. The first article of this issue is Derya Coşkun's "From Command in Ilkhanids to Kuregenship: The Life Of Emir Hüseyin". In this study, the author discusses Emir Hüseyin's life from commander to kuregenship in the Ilkhanids and his political activities during the Khans period. Another study is Murat Serdar and Sedat Sayın's "A Strong Woman in hhe Kitan Empire: Empress Yingtian". In this study, the authors talk about the political history of the Khitan empire and the influence of Khitan aristocratic women on the state and their general characteristics. In addition, information about Empress Yingtian's life and her influence on the state administration is given. Kaan Akar's "A Commercial Crisis in The Middle Ages: The Bulgarian Market Question (894-897)", the study deals with the market problem in the Danube Bulgarian State and the subsequent trade war. Our last research article was written by Nazlı Paşalı under the title "Notes On The Travelogue Of Yelü Chucai". In this study, the author evaluates the notes of Yelü Chucai, the clerk of Genghis Khan, which shed light on the period. Another study published after our research articles is the conference paper prepared by Mehmet Akif Erdoğan. This paper was published with the title "How The Turks Of Turkey Did Perceived The Muslim Kazakhs Of Central Asia In The 20th Century?". In the paper, the perspective of the Turks of Turkey on the Muslim Kazakhs of Central Asia in the 20th century was evaluated. Umut Yolsever's article "The Impact of the Black Death on the Golden Horde: Politics Economy, Society," translated into Turkish as " Kara Ölümün Altın Orda Üzerindeki Etkisi: Siyaset, Ekonomi, Toplum, Medeniyet " has been translated into Turkish. The last study is the book review of the work titled "Portrait of a Tatar Intellectual in Stalin's Gallows Muhammad Fatih Kerimi and Jadidism Movement" by Kevser Seven.

We are grateful to the authors, referees, and all our friends who contributed financially and emotionally to the production of this issue of the Journal of Turkish Historical Studies. On behalf of the

**On behalf of the Editorial Board
Prof. Dr. Fatih ÜNAL**

